

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:
Simeon Rusu

Redacția: Piața Regele Ferdinand 12
Administrația: Piața Regele Ferdinand 56

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare la 1, 10 și 20 a fiecărei luni
sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru instituții și autorități anual . . . 200 Lei
Pentru particulari { anul întreg . . . 100 Lei
Jumătate de an . . . 60 Lei
trei luni . . . 30 Lei

Purificare

Viața de stat a fost învenimată de politicienii liberali și averescani, prin felul destrăbălat în care au condus treburile publice. Vistișenia statului a fost prăpădită și fără a ajuns în grele datorii, prin risipa nemăsurată de bani.

Venit-au ca lăcustele pofitorii de bani ușori de și-au umflat buzunarele. Au băgat în slujbele statului câtă frunză și iarbă, să mănânce miile asudate din greu birurilor. Împărțit-au până și biletele de tren în mod gratuit, numai și numai cu gândul, să și opoșească părțitorii și să prindă rădăcini.

Am văzut cântăreți, ridicăți la rangul de prefect. S'au făcut controlori fiscali din simpli acari la calea ferată. Oameni pătați și nelegiuți prin trecutul lor, înfruptându-se din demnități înalte. Urmarea firească a fost, că serviciile s'au demoralizat. Mita, bunul plac, nedreptatea și obrăznicia s'au răspândit pe întreaga țară.

Nu este de mirat dacă greutățile întâmpinate de guvernul național țărănesc au fost din cale afară de mari. Mulți foarte mulți slujbași înalți găsiți cu mâinile pătate au fost scoși din de-regătorii. Alții, cari erau bănuși de ne-reguli au fost trimiși în judecata disciplinară.

N'am uitat nici alegerile mincinoase și volnice de pe timpurile averescane și liberale. Magistratura în fața căreia ne închinamem până atunci, a căzut prin abuzurile săvârșite la cea mai de jos treaptă. Unde mai poți găsi oare dreptate, dacă și judecătorii țării, fac slujbă de fraudă și hoție?

A venit în fruntea ministerului de justiție dl ministru Voicu Nișescu și dânsul, mai bine ca ori care altul cunoaște stările înjositoare petrecute pe vremea alegerilor. Știe bine cât plătesc unii dintre judecătorii județului nostru, — căci a avut prilej să lupte în mai multe rânduri în alegeri. Trebuase curățite ferestrele prin care intră lumina dreptății. Dl ministru a înțeles, chemarea vremii și a ordonat cea mai severă anchetă trimițând în cercetare disciplinară pe toți acei judecători, cari s'au făcut vinovați de furturi de urne.

Cercetările continuă și dacă până acuma judecătorii bănuși nu și-au dat pe seamă, este fiindcă trag nădejde, că s'ar putea schimba guvernul și vor putea scăpa neatinși de rigorile legii. Petrecem cu mare luare aminte cursul proceselor disciplinare. Să nu creadă magistrații, că vor scăpa și mai ales să nu creadă nimeni că se va putea răsbuna prin părținare la procese. Vedem și făcăm de-ocamdată. Nu vom tăcea — chiar dacă ar trebui să lovim în cei mai înalți magistrați — dacă ne-tribnicia ar mai continua.

Purificare. Cinste și dreptate. Iată fiinta luptei noastre. Vom fi de-opotrivă de necruțători și față de administrație și față de serviciul financiar și față

de toată lumea, care are o slujbă publică și nu și-o îndeplinește așa după cum se cere.

Năzuința noastră este năzuința întregului partid național țărănesc. Numai așa se poate aștepta îmbunătățirea stărilor, dacă fărâdeleaga va înceta înainte de toate în rândurile aceora cari sunt

Marile revărsări de ape din țară au pricinuit pagube de milioane și multe vieți omenești

În săptămâna trecut s'au revărsat multe râuri din țară. Așa apele Siretului și Bistriței au acoperit județe întregi. În județele Fălcieni, Câmpulung, Suceava, Rădăuți, Storojineți, Dorohoiu și Cernăuți, zeci de sate zac sub apă. Apoi în orașele Aișnița, Vășcăuți, Peatra-Neamțu și altele apa ajunge până

chemați să lucreze în interesul public. Să plece lichelele ori unde s'au cuibărit. Să se lepede de haina oficială toți aceia cari se știu vinovați. Locul lor, nu este în rândul mucenicilor, cari trebuie să trudească din toate puterile, ca să îmbunătățească starea și să îndrepte nedreptățile trecutului.

aproape sub ferestre. Podurile le-au mănât. Drumurile de fier le-au stricat. Multe fabrici de pe lângă ape au fost distruse. Vitele omorite.

În Ardéal, Oltul s'a revărsat mai tare, distrugând sămănăturile.

Numărul oamenilor morți încă nu se știe.

Rusia scoasă din rândul națiunilor lumii

Parlamentarii americani din Washington, (America) au cerut ca Statele Unite ale Americii să numai considera Rusia ca națiune între popoarele pământene și să nu mai aiba nici o legătură cu ea, până când guvernul sovietic nu va înceta profanarea bisericilor

lor creștine, înjurarea și batjocorirea religiei.

Parlamentarii și-au exprimat dorința să se facă cunoscut acest fapt în lumea întreagă, ca fiecare popor să urmeze exemplul Americii.

Groaznicele cutremure de pământ din India și Persia. Orașe înghițite de pământ

De câteva zile în India s'a simțit un cutremur de pământ de care nu s'au mai pomenit de veacuri. Orașele Pegu și Rangoon au fost șterse depe suprafața pământului. Numărul oamenilor morți trece de șase mii, iar al celor

fără adăpost, e peste 11.000. Râurile ies din matca lor și se revărsă peste tot.

În orașul Salmas din Persia, cutremurul de pământ a omorât peste 2000 oameni, iar numărul răniților e cu mult mai mare.

În Rusia sovietele au început tăierea pădurilor siberiene. Bucatele le smulg din mâna populației

Nu demult stăpânirea bolșevică din Rusia a început a tăia dela un capet la altul pădurile din Siberia. Lemnele le vând în streinătate foarte ieftin, pe când populația din țară nu are un gătej pentru foc.

Dar nu numai lemnele, ci chiar și bucatele le smulg bolșevicii din mâna țărănilor și le vând ieftin în alte țări, lăsând muritori de foame pe nefericiții săteni.

FOIȚA

TUBERCULOZA

Ce trebuie să știm despre tuberculoză sau oftică.

Dr. E. Nicoară

(Urmare din No. 9, anul VI.)

X.

Mâncarea la toți, fie copii, fie om mare să fie o mâncare bună și hrănitoare: lapte, ouă, unt, carne, brânză, verdețuri, mămăligă, pâine. Ar fi bine să nu se vândă tot laptele, toate ouăle și toți pui, ci să se folosească de aceste alimente bune pentru sănătate toți căsenii.

Să nu se folosească vinarsul! Mai ales la copii să nu se dea nicicând alcool. Alcoolul slăbește

puterea de apărare contra boalelor și așterne patul tuberculozei.

Mâncarea să fie gustuoasă, bine pregătită și curată.

Să nu mâncăm cu degetele, ci să întrebuițăm furculiță, cuțit, lingură. Fiecare membru de familie să aibă aceste unelte de mâncare, apoi și pahar separat. Câtă boală nu se răspândește prin obiceiul că să bea din aceeaș sticlă, sau din acelaș urciur punând gura cu toți pe acelaș vas!

Dacă vom ținea seama de toate acestea vom preveni tuberculoza, dar și alte multe boale molipsitoare.

CUM SE POATE VINDECA TUBERCULOZA?

Tuberculoza este o boală molipsitoare vindecabilă, cu cât se

Ziua Eroilor

Măcelul războiului de tristă pomină, ne-a răpit și ascuns sub glie, la margine de hotare, sub schije de obuz sau granate — ființele cele mai scumpe nouă: Unii cu trupurile sfârticate, cu membrele vânturate în aer sau spânzurate de crăci în păduri, alții amestecați cu țărâna la prima lovitură de tun; unii înghețați pe crestele munților, alții înnebuniți de groază la rânjetul morții; — toți au sfârșit departe de căminul lor, departe de părinți, soție și copii, fără luminare și fără sicrie de brad.

În groaznică furtună, născocită de demonica fire omenească, în care patru ani și mai bine, sinistrul bubuit de tun n'a mai conținut; în care patru ani mamelor sfâșiate de durere nu li s'a mai uscat colțul sorțului de lacrimile pusă pe el; în care strigăteleperate au ajuns până la al treilea cer — ne-au murit și tați și frați și fii și nepoți. Tatăl alături de feciori își doarme veșnicul somn în aceeaș groapă cu mulți alții, poate cunoscuți, poate din tabăra dușmană.

Și mormintele lor, unde-va printre munți, cu crucea putrezită de 10—16 ani, nu le mai știe nimenea astăzi.

Și doară ei și-au deschis pieptul glonțului de pușcă, ca să ne făurească prin sângele vărsat, care a strigat la Cer răsplată, a patrie a făgăduinții, în care nepoții lor să nu fie oprți a se închina în graiul mamei lor.

Să eșim, în fiecare an, în ziua Înălțătorii la morminte. Să ne gândim o clipă la zguduitoria moarte a eroilor, a căror număr nu-l va ști nimenea vre-odată și să ne rugăm Atotputernicului Stăpân, să nu mai trimită asupra noastră flăgelul groaznicelor războaie.

R.

recunoaște mai de vreme, cu atât mai ușor se poate vindeca.

Recunoașterea boalei este datoria medicului, bolnavul are numai datoria de a cere sfatul medicului la timp și a urma aceaștea sfaturi.

E bine să se spună bolnavului că suferă de tuberculoză, fără de a-l amăgi, căci astfel va păstra porunca medicului îngrijindu-și sănătatea sa și ferind pe alții de a se molipsi de el.

Astfel bolnavul își va da seama că boala lui este serioasă, dar întrucât va urma timp îndelungat sfaturile medicului se va însănătoși cu siguranță. Bine înțeles dacă boala nu este deja atât de înaintată, încât nu mai este

DE ZIUA TA...

De ziua ta, eu nu ți-am cântat serenadă
și nici nu ți-am trimis viole albe...
de ziua ta
fu cerul supărat,
că ne-a făcut băltoace mari pe stradă.
De ziua ta, eu nu ți-am scris un rând,
c'a fost așa de rece
și-a plouat
și n'am avut de ziua ta, eu nici un gând...
dar iartă-mă acum,
când plec la drum
departe dela tine în spre râri de scrum;
va mai veni iar ziua ta,
poate mai scumpă, mai senină
și-atunci
de m'oiu înapoia
ți-oiu plânge-un cânt din mandolină...
așteaptă-mă, că voui veni,
la anul, când vor înflori
în holde macii plini de sânge
și-atunci
de ziua ta ți-oiu strânge
un braț
de flori de mac
că știu, c'acest flori îți plac...
Și peste un an de ziua ta ți-oiu mai aduce
doi ochi senini, un suflet bun și-o inimă mai
dulce...

Cluj, Iulie 1929.

S. Rusu

Punerea pietri fundamentale a Seminarului român la Roma

În ziua de 12 Maiu c. a avut loc la Roma serbarea punerii pietri fundamentale a Seminarului român unit, care se va edifica pe colina Gianicolo — cea mai frumoasă și mai înaltă colină a Cetății Eterne. Au luat parte la serbare I. P. S. Mitropolit Vasile Suciul al Blajului și ceilalți 3 arhiepiscopii din Oradea, Lugoj și Gherla.

Seminarul va putea adăposti cel puțin 40 de elevi. Sf. Părinte al Romei a dăruit pentru acest colegiu 2 milioane Lire, adică 18 milioane Lei. Cu această ocaziune I. P. S. Mitropolit Vasile Suciul a ținut o cuvântare măreață, în care a reliefat în deosebi grija ce a purtat și pe care o poartă Sf. Scaun uniilor din România, ajutându-i în orice ocaziuni.

L-a străpuns în inimă cu un pumnal în timpul cuvântării

În Spania, la Madrid partidul monarhiștilor a ținut o ședință, în care secretarul general al partidului, José Costelano a ținut o vorbire.

Printre altele a spus că Spania din frământările de azi nu poate fi mântuită decât prin o nouă dictatură.

La auzul acestora, un tânăr dintre cei prezenți, s'a repezit la el și i-a înfipt un cuțit în inimă.

A fost arestat imediat.

plămână sănătoasă de loc și slăbiciunea a cuprins întreg corpul.

Trebuie să știm că până astăzi — durere — nu avem nici un singur leac, care ar omori bacili tbc în om în timp scurt, deci nu avem un leac care ar vindeca el singur oftica. Dar știința de astăzi are mai multe căi sigure, cari toate laolaltă sunt în stare să vindece tuberculoza dacă boala nu este din cale afară prea înaintată. Toate bolile la început se vindecă mai ușor, așa și oftica. Aici însă avem nevoie de timp îndelungat pentru a vindeca boala.

Acest timp poate fi de câteva luni, dar poate fi și de mai mulți ani.

(Va urma)

INCURÂND VOR SCĂDEA DĂRILE

Intr'o vorbire ținută la Camera Deputaților în zilele trecute. d. V. Madgearu, ministrul de finanțe a promis, că va face tot posibilul și încă înainte de luna August, va mai micșora dările.

Informațiuni

— **Alegerile comunale din Beica de jos.** Dintre multele neajunsuri ivite din vina organizației politice maghiare, se semnalează cazul tipic al constituirii consiliului comunal din Beica de jos. În această comună fruntașă populațiunea românească destul de numeroasă, se află într'o situațiune revoltătoare, fiind cu totul înlăturați de la conducerea comunei de către unguri. Până în ultimul moment organizația politică maghiară a făcut promisiuni românilor, că vor face listă comună, dar în ascuns au prezentat la judecătoria o listă curat ungurească, așa că în Beica de jos, n'a izbutit să intre nici un singur român în consiliul comunal. Nu se poate spune, că populațiunea românească nu ar fi fost prevăzătoare. Din contra. S'a compus din vreme o listă pentru alegeri, dar dl Kerekes János — notarul comunei, a purtat lista în buzunar și a îmbătat lumea cu apă rece. Avem puternice motive să credem, că purtarea notarului s'a întâmplat în mod intenționat. Dar chiar dacă ar fi nevinovat ca mieluşelul, totuși trebuiesc aplicate măsuri drastice împotriva acestui funcționar, singur vinovat de starea neliniștitoare din comună. Suntem curioși, dacă dl primpretor Dr. Pataky nu are de spus nici un cuvânt în afacerea aceasta?

— **Instrucțiuni pentru agricultori.** Camera de Agricultură din Tg-Mureș ține un curs de albinării în orașul Tg-Mureș timp de 8 zile începând din 15 Iulie. Cursul se va ține teoretic și însoțit de lucrări practice la stup. — **Inscrierile încep la 1 Iunie și durează până la 10 Iulie.** Cursiștii lipsiți de mijloace vor avea locuință gratuită în internat, ei aducându-și numai cele trebuincioase pentru pat, iar pentru masă vor primi o subvenție de 30 lei pe zi socotind că hrana zilnică pe care o vor lua tot în internat nu-i va costa mai mult de 60 Lei.

— **În urma demisiei vechel comisiil intermare,** gospodăria orașului a fost încredințată unei noi comisii din cari fac parte: d. Ion Popescu, președinte, d. Gheorghe Maior, Emil Schuller, Gheorghe Beneș și Alex. Vertan, membri

Cântecul nostru popular

A apărut de vreo câteva săptămâni o carte de mare valoare: 303 colinde culese de Sabin Drăgoi, directorul Conservatorului din Timișoara. Apariția acestei colecțiuni va face epocă în genul pe care îl inaugurează la noi, atât prin autorul care semnează lucrarea (ale cărui creațiuni tind de-acuma dincolo de granițele țării) cât și datorită cuprinsului ei extrem de bogat, de autentică imprimare a celui mai vechiu cântec românesc.

Cântecul nostru popular a fost obiect de admirație de mai multă vreme și — cum e și firesc la noi — a fost relevat întâiu de străni în trecere prin tinuturile românești. În urmă au por-

— **Rectificare.** Informațiunea din No. trecut al gazetei noastre, în care spunem, că în Apalină și Ernuteni se face publicațiunea numai în limba maghiară o rectificăm, astfel: În *Apalina* se face numai în limba românească, în Ernuteni însă s'a dispus înlocuirea tobașului, care a trecut de câteva ori peste ordine. Pentru Apalina am fost greșit informați. Nu tragem la îndoială sentimentul românesc al autorităților locale și în special a dlui notar G. Roman, care e un foarte mare român.

— **În atențiunea dlui Dr. Lupu, medicul orașului** —

În Piața Regele Ferdinand 15, se află o fabrică de brânză, proprietatea dlui N. Farkas. Trecătorului pe totuor, în dreptul acestei fabrici, îi taie nasul o *duhoare* din cele mai scârboase. Prin curte se scurge în permanență un lichid până în stradă. Rămășițele gunoiului din curte și grădină, își atrag atențiunea la primul moment.

Intrebăm pe d. Dr. Lupu, ce cuprinde legea referitor la industriile insalubre? A citit-o vreodată?

Am avea o dorință: să se mute această mânglă de gunoiu puturos din centrul orașului.

— **Fata frumoasă** place ochiului, cea bună inimii. Prima e piatră prețioasă, a doua e comoară.

Nu te răzima de brad, că-i pentru blănă de urs.

Am primit la redacție:

- „Scrișul Nostru”, Bârlad, No. 11, an I. și No. 1—2, an II.
- „Vestitorul Sateilor”, Boroaia Fălcieni, No. 8 și 9, an XVIII.
- „Cuvânt moldovenesc”, Chișinău No. 21 și 22 an V.
- „Neamul rom. pentru popor”, Gara Chitila, No. 10, an XVIII.
- „Foaia Interesantă”, Orăștie, No. 19 și 20, an XXV.
- „Unirea”, Blaj, No. 20 și 21, an XL.
- „Unirea Poporului”, Blaj, No. 19, an XII.
- „Cultura Poporului”, București, No. 325 și 326, an X.
- „Avântul”, Petroșeni, No. 20 și 21, an III.
- „Libertatea”, Orăștie, No. 21 și 22 an XXIX.
- „Foaia Poporului”, Sibiu, No. 20, an XXXVIII.
- „Lumea și Tara”, Cluj, No. 21, an VIII.
- „Chemarea”, Cluj, No. 21, an V.
- „Rațiunea”, Botoșani, No. 22, an I.

No. 27—1930.

914

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul deleg. jud. din Teaca public, că în baza deciziei No. G. 368/930 a judecătoria rurală Teaca în favorul reclamantului Agoston Henrich repr. prin adv. Dr. Aurel Caliani pentru încasarea creanței de 4660 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 11 Iunie 1930, orele 16 p.m. la fața locului în Șopteriu unde se vor vind prin licitație publică obiectele sechestrate în valoare de 10.350 Lei.

Teaca, la 21 Maiu 1930.

Al. Orbok, delegat jud.

No. 508-3/1930.

915

Publicațiune de licitație

Subsemnatul portărel de pe lângă Judecătoria Reghin public că în baza deciziei No. G. 3827—1930 a judecătoria mixtă Reghin în favorul reclamantului Hagymási Gheorghe repr. prin avocat Dr. Pompei Pitea pentru încasarea creanței de 15.000 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua 13 Iunie 1930 orele 10 a.m. la fața locului în Chierul de jos unde se vor vinde prin licitațiune publică: cai, căruță, hamuri, vacă, junincă, canapea în valoare de 16.500 Lei. În lipsă de concurenți și în caz de nevoie și subprețul de estimare.

Reghin, la 24 Maiu 1930.

Fülöp Géza, portărel.

CURATORATUL PAROHIEI ROMÂNE-UNITE DIN RĂCIU

No. 70—1930.

913

Publicațiune de licitație.

În ziua de 22 Iunie 1930 ora 11 a.m. Curatorul Parohiei Române-uite din Răciu (jud. Mureș) va ține licitație publică cu oferte închise, fără supra-ofertă, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcție necesare la clădire din roșu a casei parohiale.

Valoarea tuturor lucrărilor este, pe devizul estimativ, de lei 529.708⁰⁰. Garanția (cauțiunea) va fi de 6% din valoarea ofertei și se va depune deodată cu aceasta în numerar, efecte de stat, ori scrisoare de garanție emisă de o bancă de prima bonitate.

Licitația se va ține în localul oficiului parohial.

Planurile, devizul, condițiunile speciale și generale etc. se pot consulta în orice zi de lucru la sediul Oficiului parohial din Răciu.

Curatorul își rezervă dreptul de a accepta oferta care-i va conveni.

Răciu, la 26 Maiu 1930.

Grigore Ercean, prim-curator.
1—2 Simion Nicoară, paroh.

Somațiune.

916

Tribunalul Mureș brdinând înscrierea lichidării în registrul firmelor a Firmei „Prima Cooperativa de Pălării din Reghinul-săsesc” în virtutea art. 202 din Cod. com. invită prin aceasta pe toți creditorii, ca în termen de 6 luni, socotite dela prezenta să-și anunțe creanțele lor sub consecințele legale.

Reghin, la 1 Aprilie 1930.

Consiliul lichidatorilor „Primei Cooperative de Pălării din Reghinul-săsesc”
1—3

Băile de Iod și de Sare din Ideciul de jos

sunt deschise dela 1 Maiu până la 1 Octomvrie 1930.

Ele vindecă complect reumatismul și boale femeiești.

Băi și camere eftine.

Zilnic curse de autobus dela Reghin la Ideciul de jos și retur.

Deslușiri detaliate la Dl. EMIL WACHNER, comerciant, Reghin sau la Direcțiunea băilor.

2—3

nit și muzicienii noștri pe calea acestora, întrecându-i apoi cu supraproducții așa zise originale, dar cari nu erau decât compilații de cea mai adevărată artă țărănească, pe care se grăbeau să o îmbrace în strala de armonizare... tip nemțesc. Și bineînțeles că pentru această ispravă se răvăleau autoadmirației!

Această deviere nu s'ar fi putut întâmpla decât cu sprijinul diletantismului. De-alfel mai găsim și azi așa numita muzică românească cultă nu numai ca muzică distractivă ci chiar și în audii mari. Și ascultătorii o gustă ca pe o armonică cu papagal de noroc, fără să bănuie măcar că totul ce se perindă în asemenea programe românești e o mistificare.

Fără îndoială, că așa cum apucase peste câmpii această... indeletnicire muzicală națională, nu putea să ducă decât la rălăciri.

Cântecul nostru popular e o înaltă creație care există prin sine însăși, și tot ceace i-se adaugă chiar că simplu acompaniament îi scade din frumusețea lui țărănească. Nu putea cu atât mai mult să se adapteze unei înfățișări nici de muzică clasică, nici modernă. El sta deasupra acestora ca motiv de inspirație și originalitate spre muzică cultă. Deaceia se convinge și la noi — îndată ce falimentul intercărilor vechi era îndeplinit — să se părăsească punctul de vedere greșit.

Înainte de toate o muzică românească cultă presupune cunoașterea caracterului etnic melodic, fapt la care se poate ajunge numai prin cunoașterea întregii comori de cântece populare. Era deci nevoie să se culegă cântecul cu îngrijire, așa cum dăinue în popor.

(Va urma)